

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 242 «Туризм»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Економіка та управління туристичною діяльністю»
(назва освітньої програми)

на тему: «Перспективи розвитку ділового туризму в м. Одеса»

Виконавець
студентка ФМЕ 47 групи
Фам Тхі Тху Фионг
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

(науковий ступінь, вчене звання)
Павлоцький Володимир Якович
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. В багатьох країнах світу, в тому числі і в Україні, туризм відіграє значну роль у розвитку економіки та залученні іноземного капіталу. Крім того, туризм створює нові робочі місця та активно бере участь у формуванні валового внутрішнього продукту, надаючи значний вплив на розвиток суміжних галузей національної економіки: громадського харчування, торгівлі, транспорту, сфери гостинності тощо.

Одним із важливих видів туризму є діловий туризм – це одна з найбільш високоприбуткових та перспективних сфер туристичної індустрії, що сприяє розвитку інфраструктури приймаючих країн, збільшенню доходів бюджетів, забезпеченню зайнятості населення, розширенню міжнародних контактів, створенню сприятливого інвестиційного клімату.

Як відомо, люди все частіше вважають за краще займатися певним бізнесом і працювати у великих корпораціях. За таких умов відбувається динамічний розвиток ділового туризму. Саме з його допомогою фірма здатна заохочувати своїх найбільш перспективних та працьовитих співробітників на ділові поїздки до різноманітних країн та різного роду стажування до сусідніх міст своєї країни. В даний час існує безліч агентств, які безпосередньо спеціалізуються на діловому туризмі. Вони, як правило, беруть на себе всі основні питання щодо організації таких бізнес-поїздок.

Отже, діловий туризм – це сучасний та перспективний напрямок туризму, що розвивається. В даний час бізнес туризм є однією з головних ланок світової економічної діяльності. Це вигідне вкладення коштів, дієвий спосіб заохочення працівників організації. Ділові поїздки є одними з найбільш швидко розвиваючих та прибуткових видів подорожей. Щороку темпи зростання світового ділового туризму зростають на 7-8 %. Такі показники можуть свідчити про стабільний доход країн, які приймають бізнес-туристів. Діловий туризм робить величезний внесок у світову економіку через розвинену мережу бізнес-контактів, які збільшують турпотік. Це сприяє також підйому ділової активності та збільшення фінансових інвестицій у вигляді

зміцнення культурних зв'язків між країнами.

Слід відзначити, що, незважаючи на значну роль ділового туризму в світових економічних і соціальних відносинах, питання організації даного виду туризму до сих пір залишаються недостатньо дослідженими в економіці туризму. При цьому, деякому вивченню питань, пов'язаних з розвитком ділового туризму, присвячені роботи таких українських вчених, як І. Б. Андренко, М. М. Бігус, Л. П. Вовк, Д. Д. Геньбач, К. О. Гончарова, М. П. Денисенко, М. І. Дрогомирецька, А. А. Заруба, Ю. В. Згурська, С. М. Ілляшенко, Н. В. Корнілова, Р. О. Корсак, О. О. Любіцева, О. П. Макар, О. Ю. Малиновська, Я. Є. Москвяк, Є. О. Музичка, Н. І. Остап'юк, В. А. Патрушева, Л. М. Прокопишин-Рашкевич, А. В. Назаренко, О. О. Тараненко, Л. В. Фрей, В. О. Худавердієва, І. В. Щоголева.

Метою роботи є дослідження теоретичних та практичних засад перспектив розвитку ділового туризму в м. Одеса.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити ряд дослідницьких завдань:

- 1) визначити поняття та особливості ділового туризму;
- 2) розглянути тенденції розвитку ділового туризму в світі та Україні ;
- 3) провести загальну організаційно-економічну характеристику студентської бази відпочинку «Економіст»;
- 4) проаналізувати показники господарської діяльності студентської бази відпочинку «Економіст» у 2019-2021 роках;
- 5) здійснити оцінку фінансових результатів діяльності студентської бази відпочинку «Економіст» у 2019-2021 роках;
- 6) спроектувати тур на конференцію для викладачів та студентів навчального закладу на студентську базу відпочинку «Економіст»;
- 7) провести економічне обґрунтування проектування туру на конференцію для викладачів та студентів навчального закладу на студентську базу відпочинку «Економіст».

Об'єктом дослідження в роботі виступає процес розвитку ділового

туризму.

Предметом дослідження в роботі є перспективи розвитку ділового туризму в м. Одеса на прикладі студентської бази відпочинку «Економіст».

Методи дослідження. В процесі написання роботи використано систему методів, націлених на досягнення поставленої мети та завдань дослідження. Теоретичні засади організації ділового туризму вивчалися за допомогою аналізу наукової літератури, синтезу отриманих знань, методів ключових понять, порівняння, дедукції та індукції. Дослідження господарсько-економічної діяльності студентської бази відпочинку «Економіст» було реалізовано за допомогою статистичного аналізу, методів горизонтального та вертикального аналізу, коефіцієнтного методу, а також методу SWOT-аналізу. Для розробки ділового туру на наукову конференцію на студентську базу відпочинку «Економіст» було використано проектний аналіз та прогностичний метод. Формулювання висновків здійснювалося за допомогою методу наукового абстрагування та узагальнення.

Інформаційну базу дослідження складають фінансова та статистична звітність студентської бази відпочинку «Економіст», підручники та монографії, наукові статті та аналітичні доповіді вчених в сфері організації туризму, закони України, електронні ресурси світової мережі Internet, а також власні дослідження.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота викладена на 70 сторінках комп'ютерного тексту і складається зі вступу, трьох розділів, які включають сім підрозділів, висновків та списку використаних літературних джерел з 42 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні засади організації ділового туризму*» розглянуто сутність, поняття та особливості ділового туризму, тенденції розвитку ділового туризму в світі та Україні, а також роль ділового туризму, як чинника підвищення ефективності туристичної діяльності.

У другому розділі «*Аналіз господарсько-економічної діяльності*

студентської бази відпочинку Економіст» наведено загальну організаційно-економічну характеристику студентської бази відпочинку «Економіст», проаналізовано основні показники господарської діяльності студентської бази відпочинку «Економіст», досліджено його фінансовий стан та результати господарської діяльності.

У третьому розділі *«Розробка ділового туру на наукову конференцію»* сформульовано пропозиції щодо проектування туру на конференцію для викладачів та студентів навчального закладу, складено його маршрут і програма, зроблено економічне обґрунтування проекту, здійснено калькулювання собівартості та визначено беззбитковий обсяг реалізації.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки.

1. Діловий туризм або бізнес-туризм – це подорожі зі службовими або професійними цілями без отримання прибутків. Це такий вид туристичної діяльності, метою якого є планування та організування ділових заходів із поєднанням елементів культурно-розважальних програм. Поїздки з діловими цілями розглядаються як одна з найважливіших складових частин міжнародного туристичного обміну. До ділового туризму відносяться поїздки для участі у з'їздах, наукових конгресах та конференціях, виробничих семінарах та нарадах, ярмарках, виставках, салонах, а також з метою проведення переговорів та укладання контрактів. Паралельно з основною професійною метою поїздки у бізнес-туриста з'являється можливість поєднання приємного з корисним, тому що часто вдається вирішити спочатку першорядне завдання, а в час, що залишився, відпочити на новому місці.

2. Діловий туризм прогресивно розвивається у глобальному відношенні, що приносить зарубіжним країнам відмінні рейтинги іміджевої привабливості та великі доходи від галузі туризму, значна частина витрат якої, зосереджена на бізнес-клієнтурі та організації масових подій, спрямованих на її залучення.

Індустрія ділового туризму досконало практикується у Західній півкулі світу та Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, і є одним з найбільш перспективних секторів світової економіки. В довоєнний період Україна зміцнювала свої позиції у галузі міжнародного ділового туризму. Осередками ділових заходів, зустрічей і бізнес-інтересів України були Одеська, Київська, Дніпропетровська та ряд інших областей. Симпозіуми, виставки та конференції, міжнародні та регіональні ярмарки, які періодично проводилися в окремих регіонах України, створювали перспективи для розвитку ділового туризму. Проте COVID-19 спричинив переорієнтацію ділового туризму на дистанційний онлайнформат проведення бізнес-заходів, конференцій, симпозіумів. А починаючи з 2022 року, військові дії РФ в Україні призвели до того, що кількість бізнесових турів різко зменшилася. В таких умовах держава повинна заохочувати безпечні подорожі, сприяти інформованості туристів, розвивати медичне страхування, дбати про імідж країни як на регіональному, так і на міжнародному рівні.

3. Студентська база відпочинку «Економіст» є структурним підрозділом ОНЕУ і вже на протязі багатьох років виступає улюбленим місцем відпочинку багатьох співробітників, студентів і випускників ОНЕУ. Основними напрямками діяльності студентської бази є: організація відпочинку та оздоровлення студентів і працівників ОНЕУ; проведення виїзних наукових конференцій; здійснення культурно-масових та спортивних заходів та ін. Номерний фонд закладу включає 60 кімнат різних категорій. Тарифи на розміщення коливаються від 200 грн. до 500 грн. за добу.

4. Студентська база відпочинку «Економіст» є сезонним засобом розміщення, який здійснює свою роботу лише у період з червня до вересня включно. В даному закладі розміщення застосовується лінійна організаційна структура. В цілому за 2021 рік рівень завантаження цього закладу розміщення склав 41,84%. За 2019-2021 роки загальна вартість активів даного закладу розміщення за зросла на 1743,7 тис. грн. У структурі основних засобів досліджуваного закладу розміщення основну частку займають будівлі та

споруди (75,69%). В цілому, стан основних засобів студентської бази відпочинку «Економіст» не зовсім задовільний. В більшій мірі це стосується будівель та споруд, особливо дерев'яних будиночків, які на даний момент часу вже фізично та морально застаріли.

5. Проведена оцінка фінансових результатів показала, що на протязі 2019-2021 років студентська база відпочинку «Економіст» працювала прибутково. При цьому в динаміці розмір прибутку збільшився на 200,3 тис. грн. Рентабельність продаж за три останні роки зросла на 7,9%. Для подальшого розвитку студентській базі відпочинку «Економіст» рекомендовано: активізувати рекламну діяльність, розроблювати екскурсійні програми з використанням місцевих туристичних та культурних пам'яток, оновити матеріально-технічний стан бази.

6. Одним із сучасних різновидів ділового туризму виступають наукові конференції. Зазвичай подібні заходи організовують науково-дослідними інститутами або кафедрами вищих навчальних закладів. Конференцію можна віднести до заходів подієвого туризму. Ринок подієвого туризму – один із туристичних ринків, які найбільш динамічно розвиваються у світі. На прикладі однієї з таких подій в роботі було розроблено діловий тур для студентів та викладачів на підсумкову наукову конференцію «Сучасні виклики економіки», яка відбудеться на студентській базі відпочинку «Економіст» Одеського національного економічного університету. Тур можна поєднати з щорічним фестивалем «Студентська республіка», який проходить на студентській базі відпочинку «Економіст». За вибором засобу пересування маршрут є комбінованим через те, що під час туру будуть використані такі види транспорту, як залізничний та автомобільний (автобус). За територіальною ознакою тур є внутрішнім.

7. Розроблений тур на конференцію для викладачів та студентів начального закладу ОНЕУ, за умови його включення до асортименту туристичної агенції підвищить конкурентоспроможність даного підприємства. В роботі була розрахована точка беззбитковості для вказаного

туристичного продукту, яка склала 12 турів. Також можна стверджувати, що очікуваний рівень рентабельності ділового туру в розмірі 4,4% є достатнім. Розробка туру дозволить не тільки розширити асортимент турів туристичної агенції, а й підвищить її операційний прибуток.